

A TANTÁRGY ADATLAPJA

1. A képzési program adatai

1.1 Felsőoktatási intézmény	Babeş–Bolyai Tudományegyetem
1.2 Kar	Bölcsészettudományi Kar
1.3 Intézet / Tanszék	Magyar és Általános Nyelvészeti Tanszék
1.4 Szakterület	Nyelv és irodalom
1.5 Képzési szint	Alapképzés
1.6 Szak / Képesítés	Magyar nyelv és irodalom

2. A tantárgy adatai

2.1 A tantárgy neve	LLM5028 Paleográfia							
2.2 Az előadásért felelős tanár neve	dr. Zsemlyei Borbála, egyetemi adjunktus							
2.3 A szemináriumért felelős tanár neve	dr. Zsemlyei Borbála, egyetemi adjunktus							
2.4 Tanulmányi év	III	2.5 Félév	I.	2.6 Az értékelés módja	kollokvium	2.7 A tantárgy típusa	Tartalma szerint	Ds
	.						A tantárgy jellege (kötelező/választható/faktultatív)	V

3. Teljes becsült idő (az oktatási tevékenység féléves óraszámja)

3.1 Heti óraszám	4	melyből: 3.2 előadás	2	3.3 szeminárium	2
3.4 A tantervben szereplő össz-óraszám	56	melyből: 3.5 előadás	28	3.6 szeminárium	28
A tanulmányi idő elosztása:					
A tankönyv, a jegyzet, a szakirodalom vagy saját jegyzetek tanulmányozása					15
Könyvtárban, elektronikus adatbázisokban vagy terepen való további tájékozódás					10
Szemináriumok / házi feladatok, portfóliók, referátumok, esszék kidolgozása					10
Konzultáció					5
Vizsgák					2
Más tevékenységek.....					
3.7 Egyéni munka össz-óraszám	42				
3.8 A félév össz-óraszám	98				
3.9 Kreditszám	4				

4. Előfeltételek (ha vannak)

4.1 Tantervi	•
4.2 Kompetenciabeli	•

5. Feltételek (ha vannak)

5.1 Az előadás lebonyolításának feltételei	számítógép, vetítő szükséges
5.2 A szeminárium lebonyolításának feltételei	számítógép, vetítő szükséges, fénymásolatok

6. Elsajátítandó kompetenciák

Szakmai kompetenciák	C1-3. A paleográfiai alapfogalmak és terminusok megértése és szakszerű használata és alkalmazása C1.5 Szóbeli/írásbeli szöveg kidolgozása paleográfiai témák mentén
----------------------	--

Általános kompetenciák	CT1 Az elemzőkészség és a kritikai gondolkodásmód fejlesztése.
------------------------	--

7. A tantárgy célkitűzései (az elsajátítandó kompetenciák alapján)

7.1 A tantárgy általános célkitűzése	A hallgatók általános képet kapnak a kultúra, civilizáció, könyvtártörténet, írásfejlődés, nyomdászat történetéből
7.2 A tantárgy sajátos célkitűzése	A paleográfia tantárgy célja a hallgatók megismertetése a régi szövegek sajátosságaival, a régi szövegek olvasásának, átírásának, esetleges kiadásra előkészítésének megtanítása. Ugyanakkor a tantárgy a művelődéstörténeti ismeretek bővítését is szolgálja (könyvtártörténet, írásfejlődés, a nyomdászat története). A szemináriumok célja az előadásokon elsajátított elméleti tudás gyakorlatba ültetése, továbbá a hallgatók művelődéstörténeti tudásának bővítése (pl. rovásírás, régi mértékegységek stb.)

8. A tantárgy tartalma

8.1 Előadás	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
1. Bevezetés. A paleográfia mint segédtudomány. Paleográfiai fogalmak bevezetése.	Frontális előadás Power Point bemutatóval és interaktív tevékenységek	
2. Az íróanyagok, írószerek és írástechnika	Frontális előadás Power Point bemutatóval és interaktív tevékenységek	
3. Az írás története – általános felvezető	Frontális előadás Power Point bemutatóval és interaktív tevékenységek	
4. A latin írás története – a kezdetektől a karoling írásig	Frontális előadás Power Point bemutatóval és interaktív tevékenységek	
5. A latin írás története – a gótikus írásmód	Frontális előadás Power Point bemutatóval és interaktív tevékenységek	
6. A latin írás története – a humanista írástól napjainkig	Frontális előadás Power Point bemutatóval és interaktív tevékenységek	
7. Írásemlékek 1	Frontális előadás Power Point bemutatóval és interaktív tevékenységek	
8. Írásemlékek 2	Frontális előadás Power Point bemutatóval és interaktív tevékenységek	
9. A Kolozsvári Református Kollégium könyvtára	Frontális előadás Power Point bemutatóval és interaktív tevékenységek	
10. Az írás, olvasás, könyv és levéltár – 1	Frontális előadás Power Point bemutatóval és interaktív tevékenységek	
11. Az írás, olvasás, könyv és levéltár – 2	Frontális előadás Power Point bemutatóval és interaktív tevékenységek	

12. Könyvtárak, levéltárak Erdélyben és Magyarországon	Frontális előadás Power Point bemutatóval és interaktív tevékenységek	
13. Kereskedelem, könyvtár, levéltárak – 1	Frontális előadás Power Point bemutatóval és interaktív tevékenységek	
14. Kereskedelem, könyvtár, levéltárak – 2	Frontális előadás Power Point bemutatóval és interaktív tevékenységek	

Bibliográfia

*** *A latin paleográfia szempontjainak és kutatási módszereinek fejlődése.* www.mek.oszk.hu

Barbier, Frédéric: *A könyv története.* Osiris Kiadó, Bp., 2006.

Funke, Fritz: *Könyvismeret.* Osiris Kiadó, Bp., 2005.

Gyurgyák János: *Szerkesztők és szerzők kézikönyve.* Osiris Kézíkönyvek, Osiris Kiadó, Bp., 1997.

Hargittay Emil (szerk.): *Bevezetés a régi magyarországi irodalom filológiájába.* Universitas Könyvkiadó, Bp., 2003. (23–74; 326–340; 355–367; 380–381; 402–409; 412–415; 422–426. o.)

Houston, L. A.: *Literacy in Early Modern Europe. Culture and Education 1500–1800.* London, Longman, 1988.

Jakó Zsigmond: *Írás, könyv, értelmiség.* Kriterion Könyvkiadó, 1978.

Jakó Zsigmond – Radu Manolescu: *A latin írás története.* 1987 (pdf-ben)

Kállai István: *A magyar hivatali írásbeliség 1181–1981.* Budapest, 1984.

Kéki Béla: *Az írás története. A kezdetektől a nyomdabetűig.* Vince Kiadó, Bp., 2001.

Keszeg Vilmos: *Alfabetizáció, írásszokások, populáris írásbeliség.* KJNT – BBTE Magyar Néprajz és Antropológiai Tanszék, Kolozsvár, 2008.

Mezey László: *Paleográfia. A latin írás története.* Bp., 1964.

Réfi Oszló Magdolna: *Íratfajták, íratípusok.* Bp., 1988, Levéltári Módszertani Füzetek 6.

Tarnai Andor: *A magyar nyelvet írni kezdik.* Akadémiai Kiadó, Bp., 1984.

Varjas Béla: *Paleográfiai útmutató a 15–17. századi magyar nyelvű kéziratok olvasásához.* Bp., 1982.

8.2 Szeminárium	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
1. Az írás fontossága: a beszélt és az írott nyelv „szembenállása” – okt.26	Hallgatói kiselőadás	
2. A magyar rovásírás – nov.23	Hallgatói kiselőadás	
3. Szövegátírási gyakorlat – nov.9	Egyéni munka	
4. Szövegátírási gyakorlat – nov.16	Egyéni munka	
5. Régi mértékegységek és rövidítések	Hallgatói kiselőadás	
6. Szövegátírási gyakorlat	Egyéni munka	
7. Szövegátírási gyakorlat	Egyéni munka	
8. Könyvtárlátogatás: Kolozsvári Egyetemi Könyvtár – dec.7	terepmunka	
9. Könyvtárlátogatás: Kolozsvári Református Kollégium Könyvtára – dec. 14	Terepmunka	
10. Könyvtárlátogatás: Kolozsvári Unitárius Könyvtár – jan. 18	Terepmunka	
11. Könyvtárlátogatás: Erdélyi Múzeum-Egyesület Könyvtára	Terepmunka	
12. Levéltári gyakorlat	Terepmunka	
13. Levéltári gyakorlat	Terepmunka	
14. Levéltári gyakorlat	Terepmunka	

Bibliográfia

Bogdán István: *Régi magyar mértékek.* Gondolat Zsebkönyvek, Gondolat Kiadó, Bp., 1987.

Jean, George: *Az írás, az emberiség emlékezete.* Park Kiadó, Bp., 1991.

Nyíri Kristóf és Szécsi Gábor (szerk.): *Szóbeliség és írásbeliség. A kommunikációs technológiák története Homérosztól Heideggerig.* Áron Kiadó, Bp., 1998.

Az ARACIS kritériumainak megfelelően, az intézet/a tanszék együttműködik a szakmai és a társadalmi-gazdasági szférák képviselőivel, különösképp a megyei tanfelügyelőségekkel.

10. Értékelés

A tevékenység típusa	10.1 Értékelési szempontok	10.2 Értékelési módok	10.3 Ennek aránya a végső jegyben
10.4 Előadás	1. Terminusok szakszerű használata	Szóbeli kollokvium (az előadások anyagából)	50%
	2. Szakirodalmi ismeret		
	3. Az ismeretek megfelelő alkalmazása		
	4. Régi szövegek átírása, egymás átírásainak ellenőrzése		
10.5 Szeminárium	Kiselőadás megtartása, szövegátírási gyakorlat	Kiselőadás, átírt szöveg	50%
10.6 Minimális követelmények			
<ul style="list-style-type: none">• Kollokvium: az átmenő (5-ös) jegy elérése• Szeminárium: 5-ös átlag elérése a szemináriumi tevékenységre• Minimum 10 szemináriumon való részvétel			

A kitöltés időpontja	Az előadásért felelős tanár aláírása	A szemináriumért felelős tanár aláírása
2024.04.13.		
Az intézeti jóváhagyás időpontja	Az intézetvezető aláírása	
2024.04.14.		
A dékáni jóváhagyás időpontja	A felelős dékánhelyettes aláírása	A kar pecsétje